

Nasjonalparkbuss

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Formannskap	

Rådmannens innstilling

Saken legges frem uten innstilling.

Saken avgjøres av

Formannskap

Vedlegg

Ingen

Saksopplysninger

I Handlings- og økonomiplan for 2026–2028 ble det avsatt kr 50 000 til arbeid med etablering av en nasjonalparkbuss. Bevilgningen la opp til en pilot for sommersesongen 2026. Administrasjonen har i den forbindelse hatt møte med Geilo Turbusser og Visit Geilo den 10. april 2026, hvor det ble utarbeidet et konkret forslag til gjennomføring av en slik pilot.

Praktisk gjennomføring:

Forslaget innebærer drift av buss i følgende periode:

- Fra 4. juli til 5. juli (2 dager)
- Fra 11. juli–16. august (37 dager)
- Totalt: 39 driftsdager

Bussen er planlagt med utgangspunkt fra Geilo sentrum, med rute til Prestholt og videre til Tuva Turisthytte, koordinert med togankomster midt på dagen. Tilbudet legger til rette for både dagsturister og overnattingsgjester.

Kostnadsbildet er som følger:

- Pris per dag: kr 7 500 + 12 % mva = kr 8 400
- Totalkostnad: 39 dager × kr 8 400 = kr 327 600 (kr 292 500 eks. mva)

Geilo Turbusser har lagt frem følgende forslag til billettpris:

- Voksne: kr 75 én vei / kr 100 tur-retur
- Barn: kr 50 én vei / kr 65 tur-retur
- Familie: kr 200 én vei / kr 250 tur-retur

Med kommunens tilskudd på kr 50 000 må resterende dekkes gjennom billettinntekter:

- Behov for billettinntekter: kr 292 500 – kr 50 000 = kr 242 500
- Dette tilsvarer ca. kr 6 218 i billettinntekter per dag, dvs. om lag 80 reisende per dag.

Til sammenligning hadde busslinje 345 (Tuva–Geilo) 219 passasjerer sommeren 2023, med begrenset markedsføring. Til tross for at nasjonalparkbussen vil markedsføres bredt er det usikkerhet knyttet til om et slikt tilbud vil oppnå tilstrekkelig volum til å dekke nødvendig inntektsnivå. Det legges opp til at Visit Geilo gjennomfører en spørreundersøkelse i sosiale medier i forkant av sesongen for å kartlegge etterspørselen.

Forhold til overordnet plan

Et organisert busstilbud til utfartsområder vil kunne bidra til færre biler på smale fjellveger, redusert trafikkpress i sommersesongen og sikre tryggere ferdsel for myke trafikanter. Tiltaket er i tråd med prosjekt grønn mobilitet og mål om økt kollektivtransport jf. Tiltaksplan for trafiksikkerhet 2025-2028.

Tiltaket er også i tråd med føringer i *Regional plan for klima, natur og klimatilpasning 2025–2028 (Hallingdal)*. Her fremgår det at transport står for en betydelig andel av klimagassutslippene, og at reduksjon i personbiltrafikk og økt bruk av kollektive løsninger er sentrale virkemidler.

I kommuneplanens samfunnsdel for 2018-2030 er ett av målene å arbeide for å styrke og effektivisere internt transporten i hele kommunen og regionen gjennom å arbeide for en satsing på et bedre kollektivtilbud.

Tiltaket er også sentralt inn prosessen rundt remerking av Geilo som bærekraftig reisemål, som vil bli avgjort høsten 2026.

Miljøkonsekvenser

Kommunedelplan for naturmangfold viser til at menneskelig aktivitet og ferdsel er en påvirkningsfaktor for naturmangfoldet. Planen har som overordnet mål å redusere samlet belastning på naturen gjennom bærekraftig arealforvaltning. Selv om konkrete tiltak knyttet til transport ikke er spesifisert, vil et organisert kollektivtilbud til utfartsområder kunne bidra til å redusere samlet belastning og understøtte planens målsetting.

Økonomiske konsekvenser

Fremgår av vurderingen under.

Vurdering

Tiltaket er i tråd med kommunens mål om bærekraftig reisemålsutvikling, bedre tilgjengelighet til fjellet og reduksjon i biltrafikk til sårbare naturområder. En nasjonalparkbuss vil kunne bidra til økt verdiskaping i reiselivet og styrke Geilo som destinasjon.

Samtidig viser beregningene at det økonomiske grunnlaget er krevende. Med et behov for billettinntekter på over kr 6 218 per dag, stilles det høye krav til belegg gjennom hele perioden. Passasjertall fra 2023 og tidligere viser at dette innebærer en betydelig risiko. Administrasjonen vurderer at dagens finansieringsmodell i begrenset grad fordeler risikoen mellom partene, og at det er behov for en tydeligere avklaring av kommunens rolle inn i prosjektet.

Slik administrasjonen vurderer foreligger i hovedsak fire mulige tilnærminger:

- A. Øke kommunens bidrag til kr 150 000 (om lag 50 % av de totale kostnadene eks. mva.)
→ Reduserer behovet for billettinntekter betydelig og øker sannsynligheten for gjennomføring.
- B. Etablere en underskuddsgaranti opp til kr 150 000
→ Gir fleksibilitet og reduserer risiko for Geilo Turbusser, samtidig som kommunen kun betaler ved faktisk underskudd.
- C. Kombinasjon av økt tilskudd og underskuddsgaranti.
→ Gir både forutsigbarhet og risikodeling.
- D. Opprettholde tilskudd på kr 50 000 og redusere antall driftsdager.
→ Reduserer kostnader og senker terskelen for lønnsom drift.

Vurdering jf. regelverk for offentlige anskaffelser:

Kjøp av transporttjenester til nasjonalparkbussen vil omfattes av regelverket for offentlige anskaffelser, jf. Lov om offentlige anskaffelser og tilhørende forskrift. Med en estimert kontraktsverdi på om lag kr 292 500 ekskl. mva. ligger anskaffelsen under nasjonal terskelverdi, men over kr 100 000, og skal dermed gjennomføres i tråd med lovens grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet og etterprøvnbarhet.

Det innebærer at kommunen som utgangspunkt må sikre konkurranse om oppdraget, for eksempel ved å innhente tilbud fra flere aktuelle leverandører i markedet. Samtidig åpner regelverket for en forenklet anskaffelsesprosess for kontrakter i denne størrelsesorden, hvor det ikke stilles krav til kunngjøring i Doffin, men hvor kommunen må kunne dokumentere at konkurranse er vurdert. Dersom det i praksis kun er én aktuell leverandør i området, må dette begrunnes særskilt.

Dersom kommunen velger å gå inn med en underskuddsgaranti eller kun et tilskudd uten direkte kjøp av tjenester, må det vurderes om dette likevel utløser anskaffelsesregelverket. Dersom kommunen har vesentlig innflytelse på utforming av tilbudet (rute, pris, omfang), vil dette normalt anses som en tjenestekontrakt og dermed være anskaffelsespliktig.